

KİRÂATLER MES'ELESİ (15)

(...dünden devam)

Kadî İyâd, hadîste geçen yedi kelimesiyle, okuma şeklinin yediden ibaret olduğu anlamının kastedilmediğini, genişlik ve kolaylık olmak için böyle söylendiğini ifade eder.

İbn Kuteybe de şöyle diyor: “Allah, Elçisi’ne, her kavme, kendi alıştığı dil ile Kur’ân okumalarını söylemesini emretti. Hüzeyl’li, “

□□□□ □□□□□□

”i, kendi lehçesiyle “

□□□□ □□□□□□

”, Esedli “

□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□

” “

□□□□□□□□ □□□□□□□□□□

” ve “

□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□

” okumuş; Temîm’li hemz etmiş, Kureyşli etmemiş; kimi kesr ile beraber dammeyi işmâm ederek

□□□ □□□□□□ □□□□□□

” “

□ □□□□□□□ □□□□□□□□

” demiştir.

Eğer her kavme, içinde yetiştiği dilini bırakması emredilmiş olsaydı, zorluk olur, buna ancak uzun çalışmadan sonra dil yatabilirdi. Allah onlara acıyarak Kur’ân’ı kendi lehçeleriyle okumalarına müsbade etmiştir. Kırâat ihtilâflarının çoğu, böyle telaffuz farkından ibarettir.

Kelimelerin, sinonimleriyle okunduğu kırâatler de vardır ki bu kelimelerin kalıbı değişmiş olsa da mânâları aynıdır. Emir, nehiy, nâsih ve mensûh dışında birbirine zıd farklar Kur’ân

’da görmedim

“

□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□

” (Yûsuf: 53/45)

âyetinde “

□□□□□□

” yerine “

□□□□□□

” okunmuştur.

Ümmet

, süre;

emeh,

ise unutma demektir. Bu iki kelimenin kalıbı değişik ise de iki anlam da doğrudur. Kralın sâkîsi, Yusuf'u bir süre unuttuktan sonra anımsamıştır.

“

□□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□

” (Nûr: 102/15)

de “

□□□□□□□□□□□□□□ □□□

” dilinizle alıyorsunuz, söylüyorsunuz demektir. Yalan anlamındaki “

□□□□□

” kökünden gelen “

□□□□□□□□□□□□

” da “dilinizle yalan söylüyorsunuz” demektir. Her iki okuyuş da sonuçta aynı anlama gelir. “

□□□□□□□□□□□□

” ile “

□□□□□□□□□□□□

” da öyledir. “

□□□□□□□

” diriltilip kaldırmak, “

□□□□□□□

” ise yürütmek demektir. Diriltme de hareketlendirme, canlandırmadır. İkisi arasında temel kavram açısından fark yoktur.

Sahâbî ve tâbiîler, Kur'ân'ı, içinde yetiştikleri ve alışageldikleri dil ile okurlardı. Ama bugün selef bizler için, Peygamber'in Cebrâîl'e son dinlettiği şekliyle Kur'ân'ı bir Mushaf'ta toplamıştır. Artık bizim onu bırakmamız doğru olamaz. Eğer Kur'ân'da yazılana aykırı biçimde Kur'ân okumamız câiz olsaydı, onu (rivayetlerdeki ihtilâflara göre) fazla, eksik, takdîm ve te'hîr ile yazmamız da câiz olurdu ki, o zaman biz, başarılı imamların, düşmemizden korktukları (ihtilâfa) düşerdik.” (Te'vîlu Muşkili'l-Kur'ân: s. 38-42)

(devamı yarın..)